

7 ביולי 2018

עמדת אדם טבע ודין לעניין הקמת אסדת הגז למאגר לווייתן ("אסדת לווייתן")

לפיתוח משק הגז יש מחירים סביבתיים אבל גם יתרונות ברורים בצמצום משמעותי של זיהום האוויר עבור כל תושבי ישראל. הבחירה בין החלופות היא בחירה קשה – כפי שקיים בכל בחירה במשק האנרגיה, לכל חלופה אפשרית יש יתרונות, אבל גם סיכונים. עמדתנו היא כי החלופה שנבחרה – מיקום האסדה במרחק 10 ק"מ מהחוף – היא החלופה הסבירה בנסיבות העניין.

המיקום הנוכחי של האסדה – נצחון של מאבק סביבתי חשוב

מיקום הקמת האסדה כ-10 ק"מ מהחוף הוא תוצר של מאבק מוצלח של תושבים עם ארגוני סביבה שלא לאפשר את הקמת האסדה על החוף אלא בלב ים וזה בהתחשב בשטחה הקטן של המדינה – הן מבחינת שטחים פתוחים והן בהיבט של שמירה על בריאות האוכלוסייה. מדובר בהישג סביבתי משמעותי הממזער לרמה סבירה ומידתית את הסיכונים מזיהום אוויר.

התועלות שבמעבר גז לישראל עולות על הנזק הסביבתי הפוטנציאלי

אסדת לווייתן הינה מתקן תעשייתי אשר יוסיף לאוויר פליטות חדשות של מזהמים שלא נפלטו באותו אזור. אולם לאחר בחינת החומר המקצועי, עמדתנו היא כי אין בפליטות אלה כדי להצדיק את הזזת האסדה. למעשה, הסיכונים העולים מהמידע שלפנינו, אינם עולים על סיכונים ממפעלי תעשייה, תחנות דלק ועוד. אם נוסיף לכך את ההכרחיות הסביבתית, הבריאותית והכלכלית שבמעבר הגז לישראל בהקדם האפשרי, הכולל בין היתר הסבת מפעלים לגז תוך הפחתת זיהום אוויר, סגירת תחנות הכוח הפחמיות בחדרה, ועוד – נמצא כי התועלת הכוללת למשק ולציבור בישראל רחבה וגדולה בהרבה מהנזקים האפשריים מפעילות האסדה.

האם ישראל ערוכה לתקלות בפעילות האסדה

יש לעשות הבחנה בין זיהום אוויר בעת שגרה לבין זיהום העלול להתרחש בעת תקלות. זיהום האוויר הצפוי מהאסדה בעת שגרה בחוף ועוד יותר במרחק של קילומטרים נוספים מזרחית לו, הינו נמוך למדי וצפוי לעמוד בתקנים. זיהום האוויר הצפוי באירועי תקלה משמעותית צפויים להיות גבוהים יותר ועלולים, למיטב ידיעתנו, להגיע לרמות התקן ואולי אף לחרוג מהן לזמנים קצרים. עם זאת, גם בהערכה זו לבדה אין להצדיק את הזזת האסדה.

התושבים באזור והציבור ככלל אינם צריכים לסבול מצב של אירועי תקלה קיצוניים ואדם טבע ודין משקיעה את עיקר מאמציה על מנת לצמצם ככל הניתן אירועים מעין אלה באמצעות הכבדה רגולטורית ופיקוח מחמיר על פעילות האסדה. בשנים האחרונות אדם טבע ודין הובילה לשורה של הצלחות בפיקוח ואכיפה על מתקני תעשייה מזהמים, בין היתר באמצעות חוק אוויר נקי, חוק המפל"ס, הליכים משפטיים ועוד. כל אלה, מספקים לנו ולתושבים כלים לוודא כי הרשויות נוקטות בכל אמצעי העומד לרשותן על מנת להבטיח מעל לכל ספק סביר את השמירה על בריאות הציבור והסביבה החופית.

מדוע לא אסדה בלב ים

החלופה של הקמת אסדה בלב ים ("אסדה צפה") במרחק 120 ק"מ מקשה יותר על טיפול מיידי ומיטבי במקרה של תקלות; היא אינה מקובעת לקרקעית וטלטלות הגלים עלולות לייצר תקלות מרובות ובמקרה של שפך קונדנסט לים, אמנם החומר יגיע לחוף בריכוז נמוך יותר, אך עלול לפגוע בשטח נרחב בהרבה.

בנוסף, בהנתן כי לישראל אין יכולות אכיפה ורגלוצייה במים הכלכליים, המשמעות היא שהסיכון לנזק סביבתי בהפעלת אסדות אלה גדול שבעתיים מהסיכון שבהקמת אסדות במים הטריטוריאליים. לצערנו, הניסיון שצברנו בפעילות של אסדת תמר מחזק את עמדתנו ומצביע על חולשה יחסית של הרגולטור בפיקוח על אסדות שאינן נמצאות במים הטריטוריאליים של ישראל. אנו כבר עדים לכך שהתכנון הצפוי של אסדת לווייתן שונה בתכלית ומתקדם בהרבה מזה של אסדת תמר ואנו גורסים כי אחת הסיבות העיקריות לכך היא המיקום של האסדה במים הטריטוריאליים. יש לציין כי אדם טבע ודין משקיעה מאמצים רבים בהחלת החוק הישראלי גם על המים הכלכליים, אולם עד כה המדינה מסרבת לעשות כן ומכאן עולה המסקנה שהדרך המיטבית להבטיח את פעילות האסדה היא במיקומה הצפוי.

הדרך להבטיח משק אנרגיה בר קיימא

אדם טבע ודין מייחלת ופועלת שנים רבות לקידום משק אנרגיה בר קיימא בישראל, ובכלל זה ייצור חשמל בנתח משמעותי ממקורות אנרגיה מתחדשים יחד עם מאבק עיקש לצמצום זיהום האוויר במדינת ישראל. ככלל, אין כל מקור אנרגיה מושלם אשר לו יתרונות בלבד וללא חסרונות כלשהם, ובפרט כאשר משק האנרגיה צריך לספק את צרכי המשק תוך כדי איזון בין שיקולים של בטחון אנרגטי, שיקולים כלכליים ושיקולים סביבתיים רב ממדיים ובהם זיהום אוויר, גזי חממה, שטחים פתוחים, שמירת טבע, בריאות הציבור, ועוד. אנו נמשיך בפעילותנו לשמירה על בריאות הציבור מחד והבטחת האינטרס הציבורי הסביבתי-כלכלי מאידך ונוודא כי התועלת הרחבה לכלל הציבור בישראל תיושם במלואה.